

Bilimsel Araştırma Yöntemleri

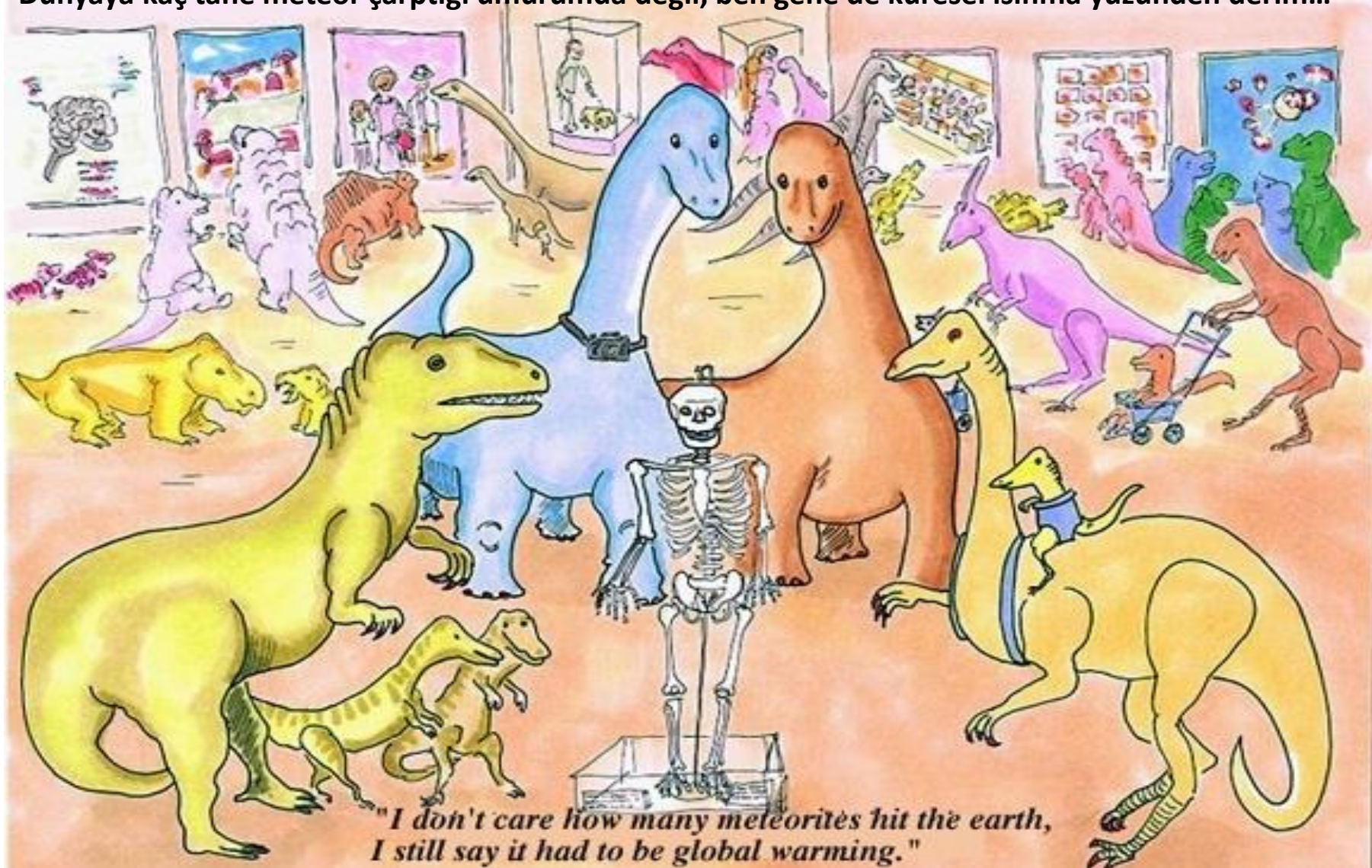
Yrd. Doç. Dr. Ali GURBETOĞLU

Akıllı adam aklını kullanır. Daha akıllı adam başkalarının da aklını kullanır.

(Bernard Shaw)

2- ARAŞTIRMA TÜRLERİ

Dünyaya kaç tane meteor çarptığı umurumda değil, ben gene de küresel ısınma yüzünden derim...

Araştırma Türleri

- [Araştırma Nedir?](#)
- [Araştırma Türleri](#)
- [Nicel ve Nitel Araştırmalar](#)
- [Başlıca Niceliksel Araştırma Modelleri](#)
- [Başlıca Niteliksel Araştırma Modelleri](#)
- [Nitel-Nicel Karşılaştırması](#)
- [Amaçlarına göre Araştırmalar](#)
- [Yöntemlerine Göre Araştırmalar](#)
- [Yapıldığı Çevreye Göre Araştırmalar](#)

1. Araştırma Nedir?

- Araştırma; kişinin yaşadığı toplumu ve çevreyi tanımak ve karşılaştığı sorunlara çözüm yolları bulmak için giriştiğı sistematiğ çaba olarak tanımlanabilir.
- Bilginin bulunması, geliştirilmesi ve gerçeğe uygun olup olmadığının kontrol edilmesi için harcanan çaba olarak da tanımlanabilir.

- Bir başka tanımla; “belli amaçlarla ve sistemli süreçler yoluyla veri toplama ve toplanan verilerin analizi”dir denilebilir.
- Araştırmada belirli bir yol takip etmek gerekir. Bu yol metot, model ve teknikler oluşturur.

[Geri Dön](#)

2. Araştırma Türleri

- Bilimsel araştırmalarda yöntem konusu, araştırmanın bilimsel bir temele oturtulması açısından önemlidir.
- Çeşitli bilim alanlarında birbirinden farklı yöntemler kullanılarak bilimsel sonuçlar elde edilebilir.
- Önemli olan, araştırmada kullanılacak yöntemin araştırılan konuya uygun olması, o yöntemle ilgili konunun araştırılabilir olmasıdır.
- Bu açıdan bakılınca bilimsel araştırmalarda kullanılan yöntemlerin çeşitli şekillerde sınıflandırıldıkları görülür.

[Geri Dön](#)

- Bir sınıflamaya göre araştırma türleri dörde ayrılmaktadır (Balcı, 1997).
Bunlar:
 - **1)Tanımlayıcı:** Geçmiş veya mevcut olayları, kavramları, ilişkileri açıklamaya çalışır.
 - **2)Nedensel:** Olayların arka planındaki gerçekleri bulmaya çalışır.
 - **3)Genelleme:** Bazı sonuçların yeni veya başka alanlarda tekrarlanıp tekrarlanamayacağını araştırır.
 - **4)Kuramsal:** Vuku bulan olaylardan ilkeler çıkarmaya çalışır.
- Bir diğer sınıflama da: **Tanımlayıcı** (Descriptive), **Deneysel** (Experimental), **Nitel** (Qualitative), **Tarihsel** (Historical)
- Bir diğer tanımlamaya göre bilimsel araştırmalar:
 - Belgesel (documantary): “araştırma problemi hakkında var olan kütüphane, arşiv, müze, internet vb. kaynaklardan derlenen verilere (yazı, resim vs) dayalı araştırmalar”
 - Tecrübi (ampiric): “araştırma problemi hakkında gözlem, mülakat, anket, test ve diğer ölçme araçlarıyla toplanan geçerli ve güvenilir verilere dayalı”
 - olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.
 - Tecrübi araştırmalar da **“Tarama”** ve **“Deneysel”** şeklinde ikiye ayrılır

- Araştırmalar genelde;
 - Nicel Araştırmalar(Quantitative Researchs) ve
 - Nitel Araştırmalar (Qualitative Researchs)
 - olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

- Nicel araştırmalar; “Ne kadar? Ne miktarda? Ne kadar sık? Ne kadar yaygın?” vb. gibi sorulara cevaplar arar

Nitel Araştırmalar; “Niçin? Nasıl? Ne şekilde?” vb gibi sorulara cevap arar

3. Nicel ve Nitel Araştırmalar

- **Nicel Araştırma Nedir?**

- Olgu ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir bir şekilde ortaya koyan bir araştırma türleridir.
- Biyoloji, kimya, fizik, mühendislik gibi doğa bilimleri alanlarında araştırmalar gözlem ve ölçmeye dayanır.
- Gözlem ve ölçmelerin tekrarlanabildiği ve objektif yapıldığı araştırmalara niceliksel, sayısal (“quantitative”) araştırma denir.

- **Nicel Araştırmada Amaç Nedir?**

- Bireylerin toplumsal davranışlarını gözlem, deney ve test yoluyla nesnel bir şekilde ölçmek ve sayısal verilerle açıklamaktır

- **Nicel araştırma ile;**

- ne kadar?
- ne miktarda?
- ne kadar sık,
- ne kadar yaygın?
 - vb. sorulara cevap aranır.

[Geri Dön](#)

- **Niceliksel yöntem;**

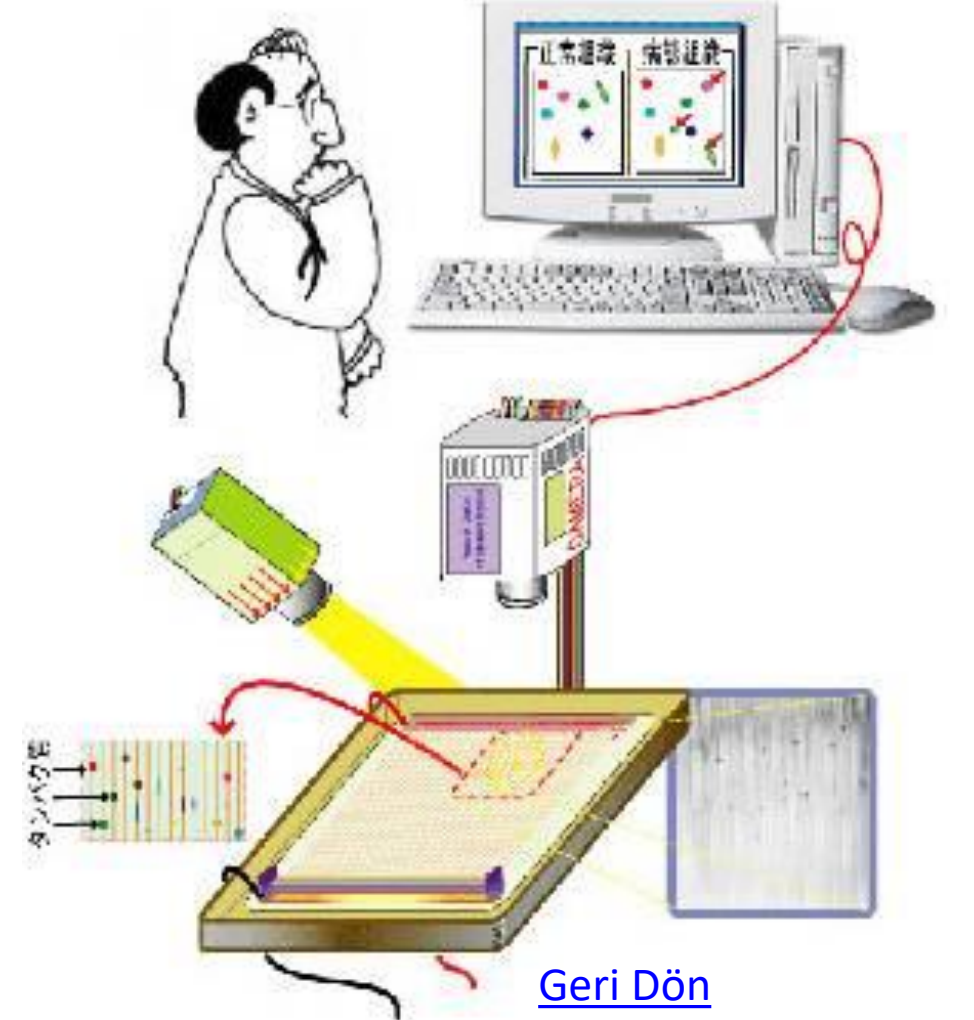
- sayısal yöntem
- gözlem ve ölçmeye dayalı
- tekrarlanabilen
- objektif
 - biyoloji, kimya, fizik, mühendislik gibi doğa bilimleri alanlarındaki araştırmalarda kullanılan yöntemler

- **Nicel araştırmada sorular:**

- Kaç kişi başardı?
- Başarısızlık oranı nedir?
- Vb.

Başlıca Niceliksel Araştırma Modelleri

1. Deneysel model
2. Betimsel model
3. Bağintısal model
4. Nedensel-Karşılaştırma modeli
5. Tarihsel Yöntem

1. Deneysel Yöntem:

- İki ya da daha fazla grup üzerinde yapılan uygulamaların, belli değişkenler açısından etkilerinin farklılaşma boyutu incelenir.
- İstatistiksel teknikler yardımıyla gruplar arası karşılaştırmalar yaparak sonuca ulaşılır.
- Örnek: Küme çalışması yönteminin Lise 1. sınıf öğrencilerinin geometri başarısına etkisinin belirlenmesi.

2. Betimsel Yöntem:

- Bir konudaki mevcut durumu araştırmak ve belirlemektir.
- Örnek: Lise 1. sınıf öğrencilerinin matematik dersine karşı tutumlarının belirlenmesi

3. Bağıntısal Yöntem:

- İki ya da daha fazla değişken arasında ilişki olup olmadığını incelemek amacıyla kullanılır.
- Örnek: 7. sınıf öğrencilerinin matematik başarılarıyla fen ve teknoloji dersi başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi.

4. Nedensel-Karşılaştırma Yöntemi:

- Belli bir değişken açısından farklılaşan gruplar birbiriyle karşılaştırmak amaçlanır.
- Örnek: Lise son sınıf öğrencilerinin YGS puanlarının cinsiyete göre incelenmesi

5. Tarihsel Yöntem:

- Geçmişteki bir olayın durumu ve bu olayın mevcut durum üzerindeki etkilerinin incelenmesidir.
- Örnek: Biyoloji ders programındaki değişikliklerin öğrencilerin o derse ilişkin başarılarına etkilerinin incelenmesi

- *Nitel Araştırma Nedir?*

- Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma türüdür.
- Psikoloji, sosyoloji, antropoloji, eğitim gibi sosyal bilim alanlarında insan ve toplum davranışları incelenmektedir.
- Genellemenin öncelikli amaç olmadığı, nitel ölçme yöntemlerinin (gözlem, görüşme) kullanıldığı kavram ve kuram oluşturmaya yönelik modeller.
- Bu davranışları sayılarla açıklamak zordur. Ölçümler bize kaç kişinin nasıl davrandığını gösterir, ama “niçin?” sorusuna cevap veremez.
- İnsan ve grup davranışlarının “niçin”ini anlamaya yönelik araştırmalara niteliksel (“qualitative”) araştırma denir.

- *Nitel Araştırmada Amaç Nedir?*
 - insanların kendi toplumsal dünyalarını nasıl kurmakta, oluşturmakta olduğunu anlamak ve içinde yaşadıkları toplumsal dünyayı nasıl algıladıklarını yorumlamaya çalışmaktır.
- **Nitel araştırma ile;**
 - niçin?
 - nasıl?
 - ne şekilde
 - sorularına cevap aranır.

- **Niteliksel yöntem;**
 - insan ve grup davranışlarının “niçin”ini anlamaya yönelik araştırma yöntemleri
 - psikoloji, sosyoloji, antropoloji, eğitim gibi sosyal bilim alanlarında insan ve toplum davranışlarını inceleyen araştırma yöntemleri
 - **Nitel araştırmada sorular:**
 - İnsanlar niçin böyle davranır?
 - Yargılar ve davranış nasıl oluşur?
 - İnsanlar çevrelerinde olup bitenden nasıl etkilenir?
 - Kültürler niçin ve nasıl gelişir?
 - Sosyal gruplar arasındaki farklar nelerdir?
- **Başlıca Niteliksel Araştırma Modelleri:**
 1. Fenomenoloji
 2. Etnografi
 3. Gömülü teori
 4. Örnek olay
 5. Saha Taraması(Niteliksel ya da niceliksel olabilir)

[Geri Dön](#)

1. Fenomenoloji:

- Fenomenler; olaylar, durumlar, deneyimler veya kavramlar olabilir.
- Örnek: 7. sınıf öğrencilerinin matematiğe karşı olumsuz tutumlarının sebeplerinin belirlenmesi.

2. Etnografi:

- Bir halkın, bir kültür grubunun gelenekleri, inançları, birbiriyle bağlantıları vs betimlenmesi
- Örnek: 2. sınıf öğrencilerinin matematik dersine katılım düzeylerinin belirlenmesi.

3. Gömülü Teori:

- Araştırmacı veri toplarken veya yorumlarken verilerin içine gömülü olan teoriyi ortaya çıkartır ve araştırma boyunca yeni kavram ve teorilere ulaşabilir.
- Örnek: Öğrencilerin kesirlerde bölme işlemi yaparken kullandıkları yöntem ve modellerin incelenerek kesirlerle bölme işleminde kullanılabilecek bir yöntemin belirlenmesi

4. Örnek Olay:

- Özel bir durumun derinlemesine incelenmesi
- Örnek: 2. Sınıfta eldeli toplama işleminde yaşanan sorunların belirlenmesi

Nitel Araştırmalar

Avantajları

- Genelleştirilebilir sonuçlar üretilir.
- Farklı gruplar arasında karşılaştırma yapılabilir.
- Kuramların doğruluk derecesi tespit edilir.
- Belirli bir yapı içindeki ilişkilerin incelenmesine yarar.

Sınırlılıkları

- Mükemmel örneklem almak güçtür.
- Yeteri sayıda veri toplamak güçtür.
- Mükemmel ölçüm şartları her zaman sağlanamaz.
- Ölçme aracı önyargıyı da yansıtır.
- Model dışındaki veriler ile ilgilenmez.

Nitel Araştırmalar

Avantajları

- Özel durumun “gerçekliğini” yansıtır.
- Sonuçlarla kuram üretilmesi kolaydır
- Farklı faktörlerin anlaşılmasını sağlar.
- Araştırmanın sonuçlarının uygulanabilirliği daha yüksektir.

Sınırlılıkları

- Deneklerin yaşadıkları deneyimleri olduğu şekliyle ifade etmeleri zordur.
- Verilerin analizinde bireylerin sahip oldukları önyargı da yer alır

4. Nitel-Nicel Karşılaştırması

<i>Nicel araştırma</i>	<i>Nitel araştırma</i>
<ol style="list-style-type: none">1. Gerçeklik oluşturulur2. Asıl olan yöntemdir3. Değişkenler kesin sınırlarla belirlenir, bu değişkenler arasındaki ilişkiler ölçülebilir4. Araştırmacı olay ve olgulara dışarıdan bakar, nesnel bir tavır geliştirir5. Genelleme yapılır6. Sonuçlara ilişkin tahmin kullanılır7. Nedensellik ilişkisini açıklama8. Deney, manipülasyon ve kontrol vardır9. Standardize edilmiş veri toplama araçları kullanılır10. Parçaların analizi esastır11. Uzlaşma ve norm arayışı vardır12. Veriler sayısal göstergelere indirgenir13. Olay ve olguların dışında, yansız ve nesnellik gerekli ve mümkündür	<ol style="list-style-type: none">1. Gerçeklik nesneldir2. Asıl olan çalışılan durumdur3. Değişkenler karmaşık ve iç-içe geçmiştir bunlar arasındaki ilişkileri ölçmek zordur4. Araştırmacı olay ve olguları yakından izler, katılımcı bir tavır geliştirir5. Derinlemesine betimleme yapılır6. Sonuçlarda yorumlama kullanılır7. Aktörlerin perspektiflerini anlama8. Kendi bütünlüğü içinde ve doğal gelişir9. Araştırmacının kendisine ait veri toplama aracı kullanılır10. Örüntülerin ortaya çıkarılması önemlidir11. Çokluluk ve farklılık arayışı vardır12. Veriler derinlemesine betimlenir13. Olay ve olgulara dahil, öznellik vardır ve empati kurulur

- Bir başka sınıflamaya göre araştırmalar, “Genel Araştırma Türleri” olarak;
 - Betimsel
 - İlişkisel
 - Müdahaleli
 - araştırmalar şeklinde sıralanır.

1. Betimsel Araştırmalar:

- Betimleyici alışmalar belirli bir ilişki durumunu tanımlar,
- Verilen durumu tam ve dikkatli tanımlar
- Eğitim alanındaki en yaygın araştırma betimsel yöntem tarama çalışmasıdır

• rnekler:

- Çeşitli ğrenci gruplarının başarılarını belirlemek
- Öğretmenlerin, yöneticilerin ya da danışmanların davranışlarını tanımlamak
- Ebeveynlerin tutumlarını tanımlamak

2. İlişkisel Araştırmalar:

- Eğitim alanındaki araştırmacılar sadece durumları ya da olayları betimlemenin ötesinde bir şeyler yapmak istemektedir.
- Örneğin;
 - Başarı konusundaki farklılıkların öğretmenin davranışı, öğrencinin alışkanlığı, öğrencinin ilgileri ile ne şekilde ilişkili olduğunu öğrenmek isterler.

- Araştırmacılar bu tür olası ilişkileri araştırarak, olguyu daha iyi anlayabilmektedir.
- İlişki ve bağlantıları inceleyen araştırma ilişkisel araştırma olarak adlandırılır.
- Korelasyonel ve nedensel karşılaştırma yöntemleri ilişkisel araştırmanın başlıca örnekleridir

3. Müdahaleli Araştırmaları:

- Müdahale araştırmaları bir uygulama ya da yöntemin sonuçlar üzerindeki etkilerini değerlendirir.
- Kullanılan başlıca yöntem deneydir.
- Eğitim konusundaki bazı araştırma türleri betimsel, ilişkisel ve müdahale araştırma türlerini birleştirebilir

- Örneğin; Üniversite sınavında başarılı olmak için gereklilikler ile matematikteki başarı arasındaki ilişkileri inceleyen, bu gereklilikleri zaman içinde inceleyen betimsel tarihi bir araştırma aynı zamanda ilişkiseldir.
- Kavram öğrenme ve cinsiyet arasındaki ilişkiyi de bildiren, kavram öğrenme ile ilgili farklı öğretim yöntemlerinin etkilerine ilişkin bir araştırma, hem müdahale araştırması hem de ilişkisel araştırma tipine örnektir.

- **Bilimsel Araştırmalar;**
 - amaçlarına,
 - yöntemlerine ve
 - yapıldıkları yere göre de
 - sınıflandırılmaktadır

A- Amaçlarına göre

- “Temel” ve “Uygulamalı” olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.;

Temel araştırmalar:

- Kuram geliştirmeye yönelik bilgi üretmek, var olan bilgiye yenilerini katmak
 - Açıklama > Ayrıntılı tanımlama > Neden-sonuç ilişkisi belirleme > Kuram geliştirme

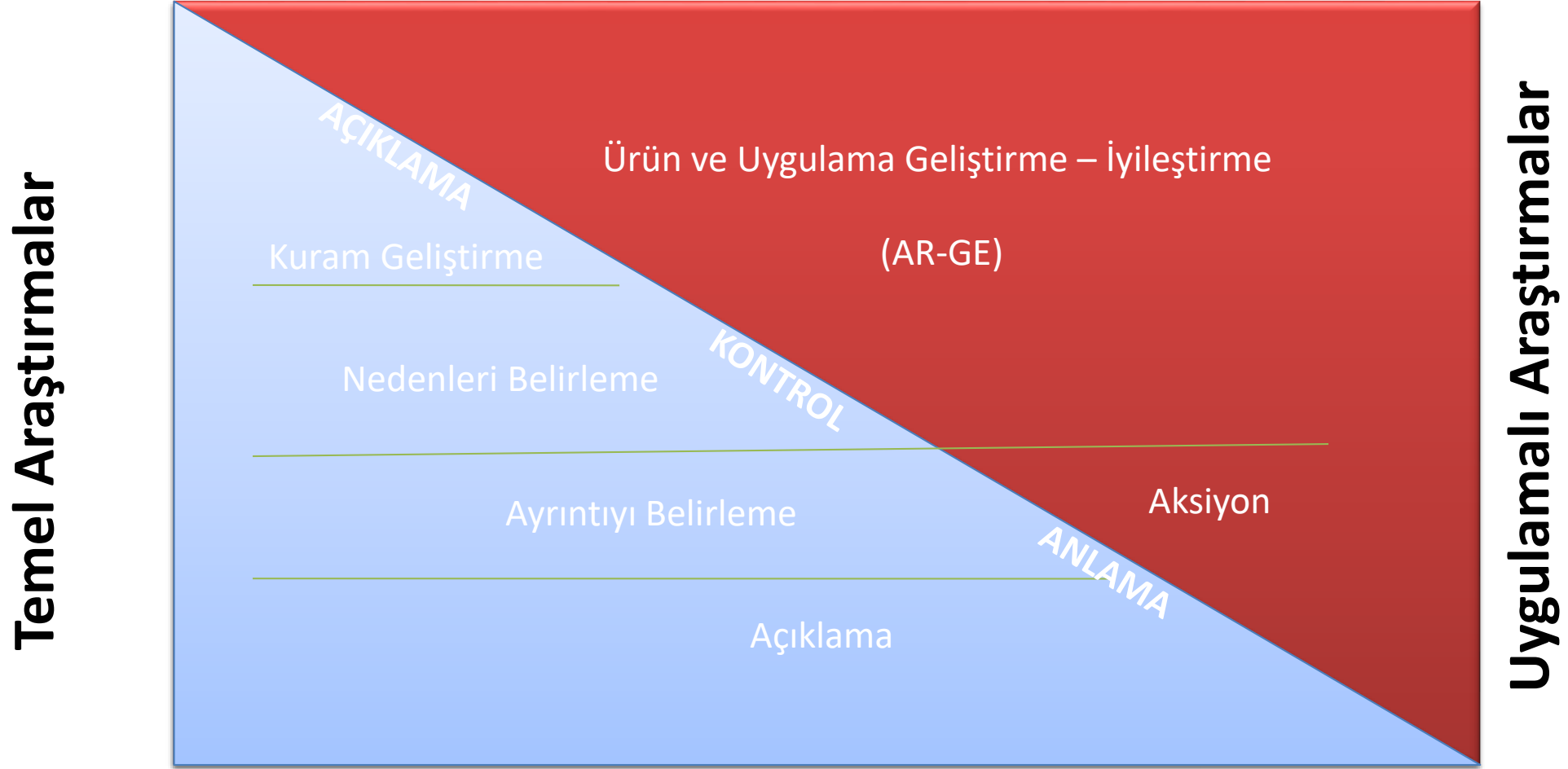
Uygulamalı araştırmalar:

- Üretilen bilgilerin değerlendirilmesiyle sorunların fiili çözümünü sağlar
 - aksiyon araştırmaları, AR-GE araştırmaları

[Geri Dön](#)

Amaçlar Açısından Araştırmalar

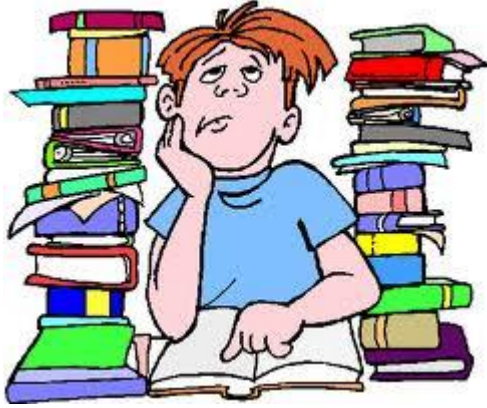
1-Temel Araştırmalar

- Belirli bir uygulama amacı olmaksızın yapılan kurumsal ve deneysel çalışmaları kapsayan araştırmalardır.
- Teori bulma amacıdır
- Mevcut bilgiye yenilerini katmak amacıdır.
- Derlenen bilgiden seçilen olguyu açıklama ve yorumlama amacıdır.
- Önceden işlenmiş bilgiler farklı bileşenlerle yeniden üretilerek yeni teoriler geliştirilir.
- Problemin özümü değil, daha iyi anlama esastır.

2-Uygulamalı Araştırmalar

- Mevcut bilgilerden yararlanarak belli sorunları çözme amacıdır.
- Sorun hakkındaki bilgiler geliştirilerek sağlanan yararın artırılması hedeflenir.
- Elde edilen bilgiler için çoğunlukla patent hakkı alınır.
- **Çeşitleri**; örnek olay, özel durum, aksiyon (eylem), etnoğrafik, gelişimci, fenomenografik, deneysel, tarihsel vb.

B-Yöntemlerine Göre:

1- Tarihi Araştırmalar

3- Deneysel Araştırmalar

2- Betimsel Araştırmalar

[Geri Dön](#)

- **1- Tarihi Araştırmalar**
- **2- Betimsel Araştırmalar**
 - **Örnek Olay Araştırmaları**
 - **Aksiyon Araştırmaları**
 - **Etnografik Araştırmalar**
 - **Gelişimci Araştırmalar**
 - **Fenomenografik Araştırmalar**
- **3- Deneysel Araştırmalar**

1- Tarihi Araştırmalar

- Geçmişten günümüze geçen süreçte yaşanmış olay ve olguların araştırılıp açıklanması ve ortaya çıkarılmasında kullanılan yöntemdir.
- Dönemin dokümanları dikkatlice okunarak ya da o zamanlarda yaşamış kişilerle görüşmeler yapılarak odaklanılan problemle ilgili cevap aranır.
- Bu tür araştırmalarda doğruluğun sağlanması önemli bir sorundur
- “Nerede, niçin, ne zaman, sonuçta ne oldu” gibi sorulara cevap aranır.
- Eğitim alanında bu yöntemle, günümüz eğitimini, geçmişteki uygulamaların incelenmesi sonucu elde edilen bulgular ışığında anlamaya çalışılır.
- Geçmişin bilinmesiyle;
 - günümüz ve gelecekte eğitim alanında meydana gelebilecek gelişmeler hakkında tahminlerde bulunabilinir,
 - ortaya çıkabilecek sorunlar önceden kestirilebilir ve gerekli tedbirler alınabilir.

Çeşitleri;

- Eğitim sisteminin tarihsel boyutuyla ilgili araştırmalar
- kültür analizleri araştırmaları,
- filolojik araştırmalar,
- Öğretim programları araştırmaları,
- halkbilim araştırmaları vb.

2- Betimsel Araştırmalar

- Mevcut durumu veya geçmişten gelen sorunları inceleyen araştırmadır.
- Genelde verilen bir durumu aydınlatmak, standartlar doğrultusunda değerlendirmeler yapmak ve olaylar arasında olası ilişkileri ortaya çıkarma amaçlı araştırmalardır.
- Bu tür araştırmalarda amaç incelenen durumu etraflica tanımlamak ve açıklamaktır.
- Betimlemeli yöntemde inceleme sürecinde doğal şartları bozmadan veya inceleme yapılan ortamda her hangi bir değişiklik yapmadan araştırmaların yürütülebilmesi nedeniyle, bu yöntem bir çok araştırmacı tarafından tercih edilmektedir.
- Eğitim sorunlarının pek çoğu betimsel niteliktedir. O nedenle bu yöntem, eğitimin günümüzdeki durumunu ortaya koyma çalışmalarında sıklıkla kullanılır.
- Başlıca beş türlü betimsel araştırmadan söz edilebilir:
 - rnek Olay Araştırmaları
 - Aksiyon Araştırmaları
 - Etnografik Araştırmalar
 - Gelişimci Araştırmalar
 - Fenomenografik Araştırmalar

A-Örnek Olay Araştırmaları:

- Örnek olay çalışmaları faktörlerin ve delillerin birbirleriyle olan ilişkilerini inceler. Bu tür çalışmalar sebep-sonuç ilişkileri üzerine yoğunlaşır. Gözlem ve mülakatlar çok sık olmak üzere, örnek olay çalışmalarında bütün metotlar kullanılmaktadır
- Araştırma metotlarının (mülakat, gözlem , anket ve doküman analizi) tümünü kapsayabilen bir şemsiye olarak da tanımlanmaktadır.
- İnceleme belirlenmiş bir örnek olay etrafında derinlemesine yapılır. Diğer araştırmalarda da olduğu gibi veriler sistematik bir şekilde toplanır ve değişkenler arasındaki ilişki bulunmaya çalışılır.
- Bu yöntem ile daha çok nasıl, niçin ve ne sorularına cevaplar aranır. Buradaki esas amaç, bazı genel teorileri aydınlatmak için incelenen örnek olayları etraflıca tanıtmaktır.
- Özellikle bireysel yürütülen çalışmalar için çok uygundur. Bunun nedeni, araştırılan problemin bir yönünün derinlemesine ve kısa sürede çalışılmasına imkan sağlamasıdır
- Eğitim araştırmalarında örnek olay, özel durum, vaka çalışmaları gibi temelde aynı anlamı taşıyan fakat farklı çağrışımlar yapan terimlerle karşılaşılmaktadır.

B-Aksiyon (Eylem) Araştırmaları:

- Uzman araştırmacıların yürütücülüğünde, probleme taraf olanların da katılmasıyla, mevcut uygulamanın eleştirisini ve durumu iyileştirici önlemleri belirlemeye yönelik, genellenemeyen küçük boyutlu, yerel ölçekte araştırmalardır.
- Eğitim yöneticileri ve öğretmenlerin uygulamalar esnasında karşılaştırdıkları sorunları çözmek için yaptıkları araştırmalar da bu sınıftandır.
- Aksiyon araştırması 4 aşamada yapılır.
 - 1-Problemin tanımlanması
 - 2-Plan yapma
 - 3-Planları uygulama
 - 4-Uygulamanın etkisinin değerlendirilmesi
- Bunun için eğitimciler;
 - 1-Problemi belirlerler.
 - 2-Problemi çözmek için birlikte çalışırlar.
 - 3-Çözüm için strateji geliştirip uygularlar
 - 4-Stratejilerinin başarısını değerlendirirler.
 - 5-Olumlu olmaz ise yeni stratejiler geliştirirler.

C- Etnoğrafik (Kültür) Araştırmaları:

- Ethnography kelime olarak uluslar hakkında yazma ve kişinin bir portresi gibi anlamlar taşımaktadır ve sosyal bilimlerin bir araştırma yöntemidir.
- Bu tür yöntemlerin asıl amacı, bir topluluğun (genelde küçük grupların) kültürünü, geleneklerini, inançlarını ve davranışlarının yazılı olarak açıklama-tanımlama bilimidir
- İnsan topluluklarının; yaşam biçimlerini, davranışlarını, kültürlerini buldukları doğal ortamında inceleyen ve yorumlayan bir bilim dalıdır.
- Verilerini gözlem, mülakat ve dokümanlardan elde eder, yaygın olarak antropolojide kullanılır.
- Katılımcı gözlem ilgili alandaki dokümanları analiz etme, bireylerle mülakatlar yürütme, ortama direk katılma ve gözlem yapma gibi teknikleri de içeren bir yöntemdir.
- Bu yöntemde araştırmacı gözlem yaptığı ortamdaki bireylerin yaşamlarına her hangi bir müdahalede bulunmadan araştırmacı kimliğini de gizleyerek onlarla her şeyi paylaşmaya çalışır.

D-Gelişimci Araştırmalar:

- Gelişim terimi daha çok biyoloji alanında sıkça kullanılan ve yaşam belirtisi olan canlıların gelişimini ve değişimini ifade eder
- Gelişim kavramı zamanla eğitim, tarih, sosyoloji ve psikoloji ile ilgili konuların araştırılmasında kullanılmaya başlanmıştır. Gelişimci araştırma yöntemi tanımlayıcı bir özelliğe sahiptir ve **ne idi ve ne oldu** gibi soruları araştırmaktadır
- Bir konunun “ne idi-ne olduğunun” araştırılmasıdır.
- Bu araştırma; bireyleri, grupları, kurumları, metotları veya materyalleri tanımlamak, karşılaştırmak, sınıflandırmak, analiz etmek ve sonuçlarını yorumlamak için yapılmaktadır.
- Gelişim unsuru; boylamasına, enlemesine ve eğilim ve tahmin itibarıyla üç boyutta incelenir.
- Bu üç araştırma türünün de odak noktası araştırılan bir olgu, olay veya hususun süreç içerisinde belirli zaman dilimlerinde nasıl değiştiğini veya geliştiğine vurgu yapmasıdır.
- eğitimin amacı değişimi ve gelişim sağlamak, gelişimci araştırmaların amaçları ise, bireylerdeki bu gelişimi araştırıp ortaya koymaktır. Bu yönden eğitim uygulamalarının doğası ile gelişimci araştırmaların doğası örtüşmektedir.

E-Fenomenografik Araştırmalar:

- Fenomenografi”, “görünenlerin betimlenmesi” olarak adlandırılabilir.
- Duyularla kavranabilen, gözlenebilen, bilincine varılabilen her konu bir fenomendir.
- İnsanlar aynı ortamlarda yetişmelerine rağmen, aynı olayları çok farklı şekillerde algılayıp anlayabilmekte ve yorumlayabilmektedirler.
- Fenomenografik araştırma yaklaşımı, özellikle eğitim araştırmalarda, düşünme ve öğrenme hakkındaki bir takım soruları cevaplamada kullanılır.
- Başlıca iki soruya cevap arar;
 - 1-Bazı insanların öğrenmede diğerlerinden daha iyi olması ne anlama gelir?
 - 2-Niçin bazı insanlar öğrenmede diğerlerinden daha iyidirler?
 - **Örnek:** Öğrenci ile öğrenmeye çalıştığı konu arasındaki ilişkinin yönü, öğretmenin uygulayacağı öğretim yöntemini belirlemesini sağlar.

3-Deneysel Araştırmalar

- Bir araştırmada, değişkenleri (nicel olarak ölçülebilen ve farklı değerler alabilen özellikler) ölçebilmek ve bu değişkenler arasındaki sebep-sonuç ilişkilerini ortaya çıkarmada genelde deneysel yöntem kullanılır.
- Araştırmacının amacı, araştırdığı konuyu '**neden**' sorusu ve **sebep-sonuç ilişkisi** ile irdelemek istiyorsa, onun için en uygun araştırma yöntemi deneysel yöntemdir.
- Bilimsel yöntemler içinde **en kesin sonuçların elde edildiği** araştırmalardır. Çünkü araştırmacı karşılaştırılabilir işlemler uygular ve daha sonra onların etkilerini inceler.
- Deneysel çalışmalarda çoğu kez yapay bir durum oluşturulur. Bir çok araştırmacı deneysel çalışmalarda değişkenler arasında sebep-sonuç ilişkilerini tespiti ve bulguları etkileyen etkenleri belirlemeye çalışır.
- Planlama aşaması kolay, fakat yürütülmesi zor olan bir yöntemdir ve eğitim araştırmalarında da sıkça deneysel yöntemden faydalanılmaktadır.
- Örnek olarak, yeni bir metotla yazılmış bir ders kitabının öğrenci başarıları üzerindeki etkisi deneysel yöntem kullanılarak araştırılabilir.
- Bu yöntemle, eğitimi etkileyen faktörler ve değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkisi tespit edilir ve ölçümlerle elde edilen sonuçlar karşılaştırılabilir.

C- Yapıldığı Çevreye Göre:

1- Alan Araştırmaları

2- Laboratuvar Araştırmaları

[Geri Dön](#)

1- Alan Araştırmaları

- Alan araştırmaları gerçek hayatın içinde yrtldklerinden, yapaylık söz konusu değildir.
- Sosyal bilimlerde, bir grup, bir şirket, bir köy, bir şehir veya bütün bir toplum araştırma alanı olarak kabul edilebilir.
- Alan araştırması, “*tarama araştırması*”, “*saha araştırması*” veya “*survey*” gibi kavramlarla açıklanmaktadır.
- Buna “betimsel araştırma” da denilir.
- Alan araştırmaları insanların herhangi bir konudaki görüşlerini ve değerlendirmeleri içerir.
- Alan araştırmasının bilimsel niteliği, toplumla ve bireyle ilgili değişkenleri içermesinden kaynaklanır.
- Bu değişkenler;
 - bireyin cinsiyeti, dini, medeni hali, sosyo-ekonomik statüsü, eğitim düzeyi, yaşı, geliri, mesleği, yaşadığı coğrafi bölge, **bağımsız değişkenleri**;
 - bireyin düşünceleri, ilgisi, tutumu, tavrı gibi psikolojik ve sosyal psikolojik davranışları **bağımlı değişkenleri** oluşturur.

2-Laboratuvar Araştırmaları

- Laboratuvar, araştırma şartları araştırmacılar tarafından oluşturulup kontrol edildiği için yapay bir ortamdır.
- Kontrollü ve yapay ortamdaki davranışların gerçek hayattan farklı olacağı tabiidir.
- Özellikle sosyal bilimler ve eğitimle ilgili laboratuvar araştırmalarının gerçek hayat ile uyumluluk imkanı oldukça kısıtlı ve zordur.
- Bu nedenle laboratuvar araştırmalarının sosyal bilimlerde uygulama imkanı ve kullanımı oldukça sınırlıdır.
- şüphesiz bunun en önemli nedeni, kobaylar üzerinde yürütölen deney odası çalışmaları ve denemelerinin, insan hayatı üzerinde yapılmamasıdır.
- İnsanlar üzerinde yapılan deneysel çalışmaların, deneysel çalışma koşullarından oldukça farklı boyutta yürütöldüğü ve bu çalışmalardan önemli verilerin elde edildiği de bilinmektedir.
- Laboratuvar yöntemlerinde kullanılan bir takım teknik ve araçların insanlar üzerinde kullanılamayışı, sosyal ve eğitim bilimleri alanındaki çalışmaları önemli ölçüde sınırlandırmaktadır.

Yanlış olduğu bilinen yolda herkesle birlikte
yürümektense, doğru olduğuna inanılan yolda tek
başına yürümek evladır.